

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Мукачівська міська рада
Волинський національний університет ім. Лесі Українки
Поморська академія у Слупську

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

Україна, Мукачево
18-19 травня 2023р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол №4 від 16.05.2023р.)

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, 18-19 травня 2023р., Мукачево/ Ред. кол. Щербан Т.Д.(гол.ред.) та ін.–Мукачево: Вид-во МДУ, 2023.–121с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д. психол. н, професор (голова); **Гоблик В.В.** – д. екон. н., професор; **Моргун А.В.** – к. філолог.н., доцент; **Корнієнко І.О.** – д. психол. н, професор; **Брецько І.І.** – к. психолог. н, доцент; **Воронова О.Ю.** – к. психолог. н, доцент.

СЕКЦІЯ 1 ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ СИТУАЦІЇ

УДК 373.011.3-052:159.9:331.548(043.2)

БРЕЦКО І.І., АНТАЛИК Е.І.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ В СТАРШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Світ професій дуже великий, він включає в себе тисячі різних найцікавіших спеціальностей. У юнацькому віці кожен стоїть перед вибором. Кожен п'ятий розповість про свої помилки та коливання у професійному самовизначенні. Старшокласника приваблюють десятки професій. Різні види праці вимагають від людини різних і часом суперечливих якостей. В одному випадку це здатність знаходити спільну мову з людьми, керувати і підкорятися, в іншому – висока культура рухів, у третьому – гострота спостережень. Звичайно розібратися в такому розмаїтті своїх особистісних якостей та здібностей нелегко [1].

Зробити соціально і глибоко особистісний вибір у професійному самовизначенні – завдання не з простих і не з легких, адже від того, наскільки правильно вибраний життєвий шлях, залежить суспільна цінність людини, її місце серед інших людей, задоволеність роботою, фізичне і нервово-психічне здоров'я, радість і щастя. На цьому ґрунті загострюється потреба у вивченні обдарувань учнів, їх інтересів та схильностей, а також дослідження умов, за яких ці інтереси та схильності перетворюються на дієві мотиви професійного самовизначення. Старший школяр знаходиться на порозі вступу в самостійне життя. Перед учнями старшого шкільного віку виникає необхідність самовизначення, вибору свого життєвого шляху, як завдання першорядної життєвої важливості. Вибір професії становиться психологічним центром ситуації розвитку старших школярів, створюючи в них своєрідну внутрішню позицію [2].

Проблеми формування професійного самовизначення старшокласників пояснюється тим, що саме у старшокласників провідною діяльністю стає навчально-професійна. Вони спрямовують свої зусилля в основному на ті види діяльності, які в подальшому будуть пов'язані з їх майбутньою професійною діяльністю. Тому потрібно сприяти розширенню і поглибленню знань, умінь, пов'язаних з майбутньою професією. Діяльність, спрямована на формування трудових взаємин, у випускників стабілізується, набуває особистісного сенсу, забезпечує розвиток соціальної активності.

Проблема професійного самовизначення учнівської молоді посідає важливе місце у педагогічній та віковій психології, оскільки стосується вирішального моменту у життєвому становленні особистості. Особливої

актуальності вона набуває у ранньому юнацькому віці [2]. У зв'язку з цим, центральним і досить складним завданням сучасної школи є формування в учнівської молоді здатності до свідомого та самостійного вибору професії і подальшого оволодіння нею. Вирішення цього завдання багато в чому залежить від активної позиції самих учнів, від усвідомленості себе суб'єктом власного життя, прагнення до особистісної самореалізації, вміння виважено і самостійно приймати відповідальні рішення. Тому вивчення професійного самовизначення старшокласників може відкрити нові шляхи його оптимізації [3].

Головним завданням професійного вибору є науково обгрунтоване визначення професійної придатності кожного підлітка до конкретного виду трудової діяльності з урахуванням його здібностей і потреб виробництва. Завершується робота з організації професійної орієнтації розробкою й здійсненням комплексу заходів щодо виробничої й соціальної адаптації працівників у трудових колективах [2]. Для підвищення ролі профорієнтації в рішенні актуальних завдань соціальної й кадрової політики передбачений розвиток мережі територіальних і галузевих служб профорієнтації, у тому числі в складі центрів зайнятості населення; створення таких підрозділів на основі кооперації підприємств й установ; організація профконсультаційних кооперативів, проведення дій по підвищенню ролі кадрових служб і підрозділів соціального розвитку в зазначеній області.

Система профорієнтації, використовуються спеціальні методи, як профорієнтаційні та профконсультаційні ігри, ділові ігри, ігри-вправи, кейси, бесіди та консультації, діагностичні процедури, тренінги. Щоб допомогти старшокласникам з визначенням їх професійного шляху, важливо проводити профорієнтаційну, профконсультаційну роботу, надавати психолого-педагогічну підтримку, проводити індивідуальну та групову роботу.

Психолого-педагогічна підтримка включає в себе в тому числі проведення просвітницьких, ознайомлювальних занять, організацію факультативів, де буде викладатися не тільки теоретична, а й практична частина, яка дасть змогу реально оцінити свої потенційно важливі якості, визначити професійні інтереси та нахили, визначитися із побудовою власної освітньої і майбутньої професійної траєкторії. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у розробці та апробації профорієнтаційної програми з метою активізації професійного самовизначення старшокласників.

Список використаних джерел

1. Кузикова С. Б. Психологічна програма корекції і розвитку особистості в підлітковому віці: учеб.–метод. посібник. Суми: СДПУ, 1998. 800 с.
2. Основи практичної психології: Підручник / За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін. К. : Либідь, 2003. 536 с.
1. Семенова А. В., Гурін Р. С. Осипова Т. Ю. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. К. : Знання, 2006. 319 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>